

Dokuzuncu Pencere-1- Kâinattaki ibadat-ı umumiye, bilbedahe bir Mabud-u Mutlak'ı....

Kâinattaki ibadat-ı umumiye, bilbedahe bir Mabud-u Mutlak'ı gösteriyor. Evet, âlem-i ervaha ve bâtına giden ve ruhanî ve meleklerle görüşen zatların şهادetleriyle sabit olan umum ruhanî ve melaikelerin kemal-i imtisal ile ubudiyetleri ve bilmüşahede bütün zîhayatların kemal-i intizamla ubudiyetkârane vazifeler görmeleri ve bilmüşahede anâsır gibi bütün cemadatın kemal-i itaatle ubudiyetkârane hizmetleri, bir Mabud-u Bi'l-hakk'ın vücub-u vücudunu ve vahdetini gösterdiği gibi...

“Kâinattaki ibadat-ı umumiye, bilbedahe bir Mabud-u Mutlak'ı gösteriyor.”

Bu cümlede, kâinatın devasa bir **“mescid”** olduğunu ve içindeki her varlığın kendine has bir dille Allah'ı tesbih ettiğini anlatır. Üstadımız, burada ibadeti sadece seccade başında yapılan bir eylem olarak değil, her varlığın yaratılış gayesine uygun hareket etmesi olarak tanımlar.

Cümlenin devamında bu umumi ibadet madde madde zikredilir.

“Evet, âlem-i ervaha ve bâtına giden ve ruhanî ve meleklerle görüşen zatların şهادetleriyle sabit olan umum ruhanî ve melaikelerin kemal-i imtisal ile ubudiyetleri...”

Gözle görmediğimiz ama varlığına iman ettiğimiz melekler ve ruhani varlıklar, Allah'ın emirlerine tam bir itaatle bağlıdırlar. Onlar için ibadet, nefes almak gibi doğal ve süreklidir.

Bir fabrikanın görünmeyen yazılımları veya elektrik akımı nasıl o fabrikayı tıkır tıkır çalıştırıyorsa; kâinat fabrikasının “görünmez işçileri” olan melekler de her an ibadet ve görev başındadır. Peygamberler gibi o âlemleri “gören” zatlar, meleklerin bu muazzam disiplinini bizlere haber vermişlerdir.

“...ve bilmüşahede bütün zîhayatların kemal-i intizamla ubudiyetkârane vazifeler görmeleri...”

Bilmüşahede” yani gözümüzle gördüğümüz bir gerçek vardır: Her canlı, sanki çok önemli bir memuriyet görevindeymiş gibi hareket eder. Onların ibadeti, fitratlarına konulan vazifeyi kusursuz yapmaktır. İbadet sadece dil ile “Sübhanallah” demek değildir. Bir varlığın, Yaratıcı kendisine ne görev verdiyse onu kusursuz yapması, o varlığın lisan-ı haliyle yaptığı bir ibadettir.

Bir arının binlerce çiçek gezip, hiç şaşırmadan, matematiksel bir mucize olan peteği örüp bize bal sunması; onun “ubudiyetidir” (kulluk görevidir). Bir tavuğun, kendi akli olmadığı halde yumurta fabrikası gibi çalışması; onun Allah’ın emrine boyun eğdiğini gösterir. Hiçbir canlı “Ben bugün çalışmayacağım” demez, nizamı bozamaz.

İnsanlığın Fitri İbadet Eğilimi

İnsan, aciz ve fakir olduğu için yaratılışı gereği bir kudret ve merhamet sahibi birine sığınma ve ona hürmet etme ihtiyacıyla doğar. Dünyanın en ücra köşesindeki, hiçbir din duymamış kabilelerde bile bir şeye el açıp dua etme, kurban kesme veya saygı sunma isteği vardır.

Çocuğun memeyi emmesi nasıl fitrî ve kaçınılmazsa, insanın ibadet etmesi de öyle fitrî ve kaçınılmazdır. Fitrat asla boş durmaz. Eğer hakiki İlah’a yönelmezse, sahte ilahlara yönelir. Bu yüzden her insan mutlaka bir şeye tapar: Ya Hak’a, ya batıla, ya da nefesine. Akli başında olan, hangi tapınmanın gerçek, hangisinin çocuğun parmağını emmesi gibi avunma olduğunu anlar.

Pusula ibresi nasıl ki manyetik kutbun cazibesıyla kuzeyi gösterir ve zorla çevrilse bile yine kuzeye dönerse; insanın fitratı (yaratılışı) da aynen öyledir. İnsan, yaratılış gereği hadsiz düşmanlarına karşı bir sığınak (istinad noktası) ve hadsiz ihtiyaçlarına karşı bir yardım kaynağı (istimdad noktası) arar. Bu yüzden vicdan, her zaman Sonsuz Kudretli ve Sonsuz Merhametli bir Zat’a yönelir ve O’nu işaret eder. En gafil ve inatçı insanların bile musibet ve korku anında istemsizce “Allah!” diye bağırımları, O’ndan medet beklemeleri, bu gerçeğin en büyük delilidir.

...ve bilmüşahede anâsır gibi bütün cemadatin kemal-i itaatle ubudiyetkârane hizmetleri...”

Cansız gibi görünen elementler (su, toprak, hava, ateş) aslında en itaatkâr hizmetkârlardır. Akılları ve ruhları olmadığı halde, bir kumandanın emrindeki ordu gibi hareket ederler.

Bulutların tonlarca suyu başımızın üstünde taşıması, güneşin her sabah tam vaktinde doğması, toprağın içine giren kuru çekirdeği besleyip koca bir ağaç yapması... Toprak, "Ben bugün bu çekirdeği büyütmem" demez. Ateş, Allah "Yakma" (Hz. İbrahim misali) demediği sürece yakma vazifesine devam eder. Bu tam bir itaattir.

Ağaçların meyve vermesi onların secdesidir. Yağmurun toprağa hayat vermesi onun zikridir. Bir memur nasıl masasında çalışırken "görevini yapıyorsa", kâinattaki her şey de kendi görevini yaparak Allah'a ibadet eder.

...bir Mabud-u Bi'l-hakk'ın vücub-u vücudunu ve vahdetini gösterdiği gibi...

- 1- Ruhanî ve meleklerin şuurlu ibadetleri,
- 2- Zihayatların muntazam ve hikmetli vazifeleri
- 3- Cemadatın kusursuz itaatkâr hizmetleri; bütün kâinat çapında sergilenen bu umumi kulluk manzarasıyla, elbette bir Mabud-u Bi'l-hakk'ın varlığını ve birliğini açıkça ilan eder.

1. Ruhani ve Meleklerin İbadeti

Meleklerin ve ruhanilerin, nefsanî arzuları olmaksızın, tam bir disiplinle (kemal-i imtisal) ibadet etmeleri:

Vücub-u Vücut (Varlığına Delil): Bir kışlada hiç kimseyi görmesenez bile, her sabah koğuşların toplandığını, yemeklerin dağıtıldığını ve nöbetlerin tutulduğunu müşahede eden (evliya ve enbiya gibi) şahitlerden duysanız; o görünmez faaliyetler, o orduyu sevk ve idare eden bir **Sultan'ın varlığını** zorunlu kılar. Meleklerin bitmek bilmeyen ibadeti, onları çalıştıran bir Zât'ın varlığının ilanıdır.

Vahdet (Birliğine Delil): Trilyonlarca meleğin, kainatın her köşesinde (yıldızlarda, yağmur tanelerinde, arştta) aynı emir komuta zinciri içinde, birbirine zıt düşmeden aynı kanunlara boyun eğmesi; emrin **tek bir merkezden** geldiğini ispat eder.

2. Canlıların (Zihayatların) İbadetkârane Vazifeleri (Fitri Memuriyet)

Hayvanların ve bitkilerin, kendi akıllarıyla yapamayacakları kadar mükemmel işleri (kemal-i intizamla) yapmaları:

Vücub-u Vücut (Varlığına Delil): Bir ipek böceğinin gözü kapalı bir şekilde ipek örmesi veya bir ağacın çamurlu topraktan şekerli meyveler süzmesi; o canlının kendi becerisi olamaz. Bu "vazifeperverlik", onları bir memur gibi çalıştıran **Vâcibü'l-Vücut** bir Sâni'i (Sanatkârı) gösterir.

Vahdet (Birliğine Delil): Dünyanın her yerindeki tüm arıların aynı geometriyle petek örmesi, tüm çiçeklerin aynı baharda uyanması, tüm annelerin aynı şefkatle yavrularına bakması; bu fabrikanın **tek bir elden** çıktığını ve kanun koyucusunun tek olduğunu gösterir. Ortak mühür, teklifi ispat eder.

3. Cansızların (Cemadatın) İtaatli Hizmetleri

Hava, su, toprak ve elementlerin (anâsır) akılsız ve ruhsuz oldukları halde en hassas görevleri yapmaları:

Vücub-u Vücut (Varlığına Delil): Odun gibi kuru bir dalın meyve vermesi veya akılsız bulutun bizi sulaması, onların kendi kararı değildir. Cansız maddelerin bu şuurlu hizmeti, onları bir alet gibi kullanan, varlığı kendinden olan bir **Kudret Sahibi'ni** güneş gibi ispat eder.

Vahdet (Birliğine Delil): Hidrojen ve oksijenin dünyanın her yerinde aynı oranla birleşip su olması, güneşin her yere aynı ışığı göndermesi, toprağın her yerde aynı çekirdeği tanıyıp yol vermesi; kâinatın her zerresinin **tek bir dizgin** ile zapt edildiğini ispat eder. Eğer dizgin iki farklı elde olsaydı, bu sarsılmaz intizam bozulur, kâinat hercümerç olurdu.

Ubudiyet (kulluk/hizmet), Mabud'u (ibadet edileni) ilan eder."

Nasıl ki bir fabrikadaki çarkların dönmesi, o fabrikayı kuran bir **Mühendisi** (Vücut) ve o fabrikanın tek bir yönetim planıyla çalıştığını (Vahdet) gösterir.

Kâinat fabrikasındaki meleklerden elementlere kadar her şeyin "ubudiyet" ile hareket etmesi de, Allah'ın hem **varlığının** (çünkü hizmet ediliyorsa bir efendi vardır) hem de **birliğinin** (çünkü nizam mükemmelse ortak yoktur) en parlak delilidir.